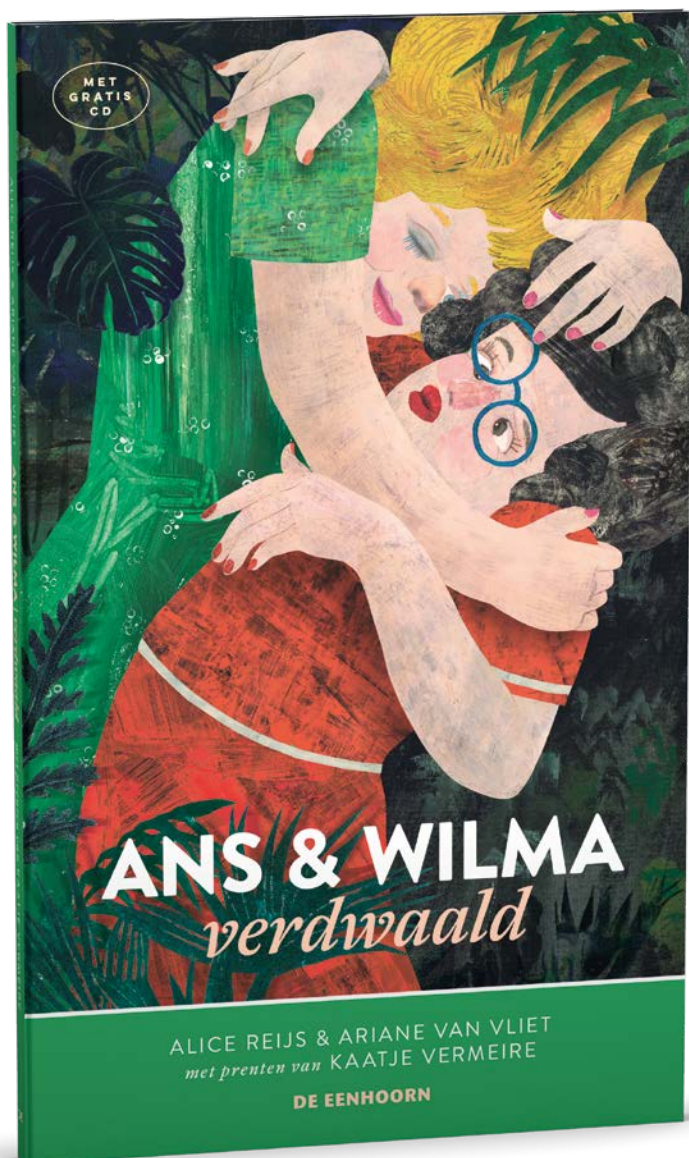

LESTIPS

— bij —

ANS & WILMA

verdwaald

Beste,

Met jouw klas of school ga je naar de toneelvoorstelling 'Ans en Wilma – verdwaald'.

Maar wist je ook dat er een boek is? Het is een hilarisch verhaal, met prachtige tekeningen die de prestigieuze 'Boekenpauw 2019' wonnen.

Met dit lespakket ga je met het boek aan de slag, om de toneelvoorstelling voor te bereiden en achteraf te verwerken.

Wil je het boek aankopen?

Omdat je de voorstelling boekte, krijg je volgende kortingen:

- 10 boeken: 15% korting
- 10-30 boeken: 20% korting
- 30-100 boeken: 30% korting
- Meer dan 100 boeken: 35% korting

Wat moet je doen?

- Surf naar www.eenhoorn.be
- Bestel de boeken die je wenst
- Vul op het einde van je bestelling deze kortingscode in: A&W

Over dit lespakket

Met dit lespakket ga je aan de slag rond het boek en de toneelvoorstelling 'Ans en Wilma – verdwaald'. Voor de voorstelling werk je rond het boek. De leerlingen maken kennis met het verhaal en de hoofdthema's. Daarna gaan ze actief aan de slag met de tekst: ze lezen deze tekst verschillende keren in duo's en voegen telkens dramatische aspecten toe. Zo spelen ze uiteindelijk zelf het verhaal van Ans en Wilma na.

Na de voorstelling reflecteren de leerlingen over de verschillen tussen het boek en de voorstelling. Ze gaan vervolgens actief aan de slag om zelf een verdwaaal-verhaal te maken.

Met dank aan Paula Stulemeijer van de dienst educatie van HETPALEIS.

Eindtermen in dit lespakket

De eindtermen die door deze activiteiten aan bod komen zijn

- Nederlands (Luisteren, Spreken, Schrijven, Lezen, Strategieën)
- Muzische vorming (Beeld, Muziek, Drama, Beweging, Attitudes)
- Mens en Maatschappij (ik en mezelf, ik en de ander)
- Sociale Vaardigheden (Relatiewijzes, Samenwerking)

VOOR DE VOORSTELLING

INSTAP: HANS EN GRIETJE

Vraag of de kinderen het sprookje van Hans en Grietje kennen. Help de kinderen om het verhaal aan de klas te vertellen. Hierdoor zullen de kinderen een aantal zinspelingen in het boek en de voorstelling beter begrijpen.

1. INTRODUCTIE VAN HET BOEK

Toon de cover van het boek 'Ans en Wilma – Verdwaald'. Laat de kinderen kijken naar het beeld en de titel. Hou een gesprek met de klas over hun verwachtingen over het boek, maar ook om hun voorkennis te activeren:

- Waar denken de kinderen dat het over zal gaan?
- Wie zouden Ans en Wilma kunnen zijn?
- Verdwalen, wat is dat?
- Wie is er al eens verdwaald? Waar? Wat voelde je toen? Was je bang, verdrietig, moedig, ...? Kon je zelf de weg terugvinden? Was je alleen? Welke geluiden hoorde je? Was het overdag of 's avonds? Weet je nog welke gedachten er door je hoofd gingen? Praatte je misschien hardop tegen jezelf?
- Waar kan je verdwalen? In een bos, een grootwarenhuis, een stad, een kasteel, een museum, een ziekenhuis, een oude fabriek, op het strand, in je hoofd?
- Waar zouden Ans en Wilma verdwaald kunnen zijn?

Kijk dan ook naar de achterkant van het boek en lees de flaptekst voor. Is dit wat de kinderen verwacht hadden? Wat denken ze nu dat er in het boek gaat gebeuren? Wat denken ze over de tekening op de achterflap: wat zou dat kunnen betekenen?

2. HET BOEK VOORLEZEN

Lees eerst (fragmenten uit) het boek zelf voor, eventueel samen met een leerling die extra uitdaging wil in de rol van Ans of Wilma. Gebruik dit voorleesmoment om moeilijke woorden te verduidelijken.

Bij elk van de belangrijkste thema's sta je kort stil:

- Vriendschap

Ans en Wilma zijn tegenpolen, hebben allebei hun eigenheid en toch zijn ze dikke vrienden. Welke overeenkomsten en verschillen herken je bij Ans en Wilma? Waarom zijn ze vrienden, denken jullie? Af en toe hebben Ans en Wilma eens een conflict. Heb je dat soms ook met een vriend? Mag je elkaar eens plagen als je vrienden bent? Wat doe je als een vriend iets doet dat jij niet zo leuk vindt? Is het oké om soms echte ruzie te hebben? Betekent dat dan dat die vriendschap geen échte vriendschap is of net wel? Wat is een 'echte' vriend voor jou?

Extra tip: schrijf een aantal lastige situaties op een strookje en deel ze aan duo's uit. De kinderen praten met elkaar over wat ze zouden doen als ze in die situatie zaten met (1) iemand die ze niet kennen (2) een goede vriend(in). Laat een persoon van elk duo doorschuiven, en hun bevindingen met de nieuwe partner uitwisselen. Mogelijke situaties: ik ben verdwaald door mijn vriend zijn schuld, ik wil hetzelfde

pakje als mijn vriend, ik ben verliefd op dezelfde persoon als mijn vriend, ik vind de kleren van mijn vriend niet mooi, mijn vriend zeurt heel veel, de oma van mijn vriend is gestorven, mijn vriend is heel erg bang, mijn vriend wil iets (gevaarlijks/verbodens/spannends/...) doen dat ik niet wil doen, mijn vriend zegt iets over mij dat ik niet zo leuk vind, mijn vriend deelt het lekkere eten niet, ...

- Verliefd zijn

Welke gevoelens kan je hebben als je verliefd bent? Maak de gevoelens zo concreet mogelijk: wat kan je voelen aan je hoofd (in het boek: rode wangen), aan je hart (in het boek: het springt uit je lijf), in je buik (in het boek: vlinders), aan je benen (in het boek: slappe puddingbenen), ...

Extra tip: gebruik een blanco silhouet voor een korte beeldende activiteit. De kinderen geven het verliefde gevoel op een of meerdere lichaamsdelen naar keuze weer, door te tekenen, schilderen, collage, ...

- Bang zijn

Wie wordt er op een bepaald moment als eerste bang? Hoe zie je dat Ans en Wilma bang worden op de tekening? Hoe hoor je het aan hun stem (lees de passage extra expressief voor, toon ook de tekst met de vele uitroeptekens). Waarom worden Ans en Wilma bang (donker, gehijg, een aanwezigheid, de wolf ...)? Wat doen ze om met dit bange gevoel om te gaan (praten met elkaar, gaan slapen)? Wat zou jij gedaan hebben?

Extra tip: de kinderen bedenken waar Ans en Wilma nog bang van zouden kunnen zijn. Ze schrijven hier een aantal zinnen over op. Nu wisselen ze hun tekst met hun buur. Die leest de tekst en tekent op basis daarvan het enge voorwerp/ wezen/... bij een prent van Ans en Wilma (bijlage 1). Laat de kinderen nadien samen bespreken: ziet de tekening eruit zoals ze verwacht hadden, waarom wel of waarom niet?

- Verdrietig zijn

Hoe weet je door de tekst dat Ans verdrietig is? Zie je het ook in de tekening? Hoe zal Wilma huilen als Ans doodgaat (hard, met tranen)? Zie je dat ook op de tekening? Hoe zou je nog kunnen huilen?

Extra tip: schrijf de verschillende manieren van huilen, die jullie samen vonden, op kaartjes en deel ze uit. Laat de kinderen deze manier van huilen tekenen op een blanco silhouet. Schuif de tekeningen door: kunnen de kinderen de manier van huilen op de tekening van hun buur herkennen?

- Lichaam

Op welke verschillende manieren zeggen Ans en Wilma dat ze geen kleren aanhebben? (skinny dippen, zwemmen in ons blootje, naakt, poedelnaakt, helemaal kaal, in adamskostuum). En op welke manieren zeggen ze dat hun achterwerk nat is van het zweet? (een zweetreet, mijn achterwerk transpireert, mijn derrière is aan verkoeling toe). Laat de boeken open slaan op de betreffende pagina's, stel eerst deze vragen en laat de kinderen dan de antwoorden zelf zoeken in de tekst.

VOOR DE VOORSTELLING

Extra tip: geef een lichamelijke toestand op (bijvoorbeeld: ik zweet heel hard, ik sta vol rode plekken, ik heb het erg koud, ...). Verdeel de klas in groepjes: elk kind schrijft één zin op om de situatie te beschrijven. Ze wisselen hun zinnen binnen hun groepje uit en schrijven er nog een andere zin onder. Doe dit tot er evenveel zinnen zijn als kinderen per groepje. Nu wisselen de groepjes hun zinnen uit: zijn er veel overeenkomsten of verschillen? Laat de twee groepen samen de leukste zinnen samenpuzzelen tot een 'verhaaltje'.

- Complimenten geven:

Wilma vindt het niet makkelijk om Ans een compliment te geven. Leg uit dat er soorten complimenten zijn:

1. uiterlijk (jij hebt schattige sproetjes)
2. wat je kan (jij kan goed spellen)
3. wat je hebt (jij hebt een mooie jurk)
4. hoe je bent (jij bent grappig)

Welk soort complimentje geeft Ans aan Wilma? En Wilma aan Ans? Als jij aan Ans of Wilma een compliment zou geven van elke soort, welk zou dat zijn?

Extra tip: laat de kinderen met een doosje vrij rondlopen in de klas. Als je een signaal geeft, zoeken de kinderen een maatje en schrijven ze voor hem of haar een compliment. Dat gaat in het doosje. De kinderen lopen opnieuw vrij door de klas: als je nu een signaal geeft, zoeken de kinderen een ander maatje. Ze lezen eerst elkaars complimenten en geven dan een compliment van een andere soort. Op het einde heeft elk kind van elke soort 1 compliment verzameld.

3. ZELF LEZEN

Verdeel de klas in duo's. Verdeel de tekst in samenhangende tekstfragmenten. De kinderen gaan nu samen een fragment uit het boek voorlezen. Eerst doen ze dit normaal, zodat ze de tekst goed leren kennen. Loop ondertussen rond tussen de groepjes. De kinderen kunnen uitleg vragen bij woorden of zinnen die nog niet duidelijk zijn.

De kinderen overleggen binnen hun duo: welke emotie(s) passen bij dit fragment? Laat hen kiezen uit de emotiekaarten (bijlage 2). Ze leggen het juiste emotiekaartje (of meerdere kaartjes) naast hun tekst terwijl ze de dialoog nog eens voorlezen. Ze proberen zoveel mogelijk de gekozen emotie(s) te laten doorklinken. Laat twee duo's dit voor elkaar uitspelen: herkent het andere duo de emotie? Nu doen de duo's hetzelfde met een willekeurig getrokken emotie. De duo's spelen het opnieuw voor elkaar uit: herkennen ze nu de emotie? Was dit makkelijk of moeilijk en waarom?

Laat de kinderen nu een dialoogkaartje trekken (zie bijlage 3). Ze lezen de dialoog nu nog eens voor, maar volgens de instructie op het kaartje. Laat de duo's dit opnieuw voor elkaar uitspelen. Kunnen ze raden wat het woord op het dialoogkaartje was?

De kinderen hebben hun dialoog nu verschillende keren hardop voorgelezen, met verschillende emoties en met verschillende nadrukken. De laatste keer dat ze de tekst in dialoog lezen, mogen ze zelf kiezen hoe ze dit doen.

4. TABLEAU VIVANT

De kinderen hebben geoefend om in hun tekst emotie te leggen. Nu voeg je daar ook beweging aan toe. Toon verschillende prenten uit het boek en laat de duo's dezelfde houdingen aannemen. Daarna koppel je opnieuw twee duo's aan elkaar: het ene duo maakt een tableau vivant met een houding die passend is voor hun eigen dialoog, het andere duo mag hun houding 'sculpteren' tot een andere houding die er ook bij past. Hou de prenten voortdurend goed zichtbaar. Elk duo speelt nu nog eens de dialoog na, maar met minstens 3 verschillende houdingen.

5. ANS EN WILMA NASPELEN

De duo's brengen hun dialoog nu naar voren voor de hele klas. Daarbij denken ze zowel aan de emotie die ze erin leggen, als de manier waarop ze het brengen en met welke nadruk, als aan hun houdingen.

6. GOED KIJKEN

Kijk met de kinderen aandachtig naar de prenten. Zien ze alle details? Zijn Ans en Wilma verdwaald in een gewoon bos? Waarom niet? Herkennen ze de elementen van het vervallen pretpark (inkom, de paardenmolen - de prins op het witte paard, de wildwaterbaan - de wolf, eendjes vissen, ijskraam, achtbaan, wagentjes in de hoogte, waterglijbaan, reuzenrad ...)? Welke referenties aan Hans en Grietje zien ze (huisje)? Vinden ze de figuren van de achterflap in de verschillende prenten terug? Wat is de rol van deze figuren? Wat gebeurt er met de handtas in het verhaal? Zien ze het patroon ervan terugkeren? Op welk dier lijkt Wilma plots? Waarom is dat?

Vraag ook naar de ervaring van de kinderen zelf bij de prenten: vinden ze ze donker, kleurrijk, mooi, eng, grappig, raar ... Verschillen de prenten soms in sfeer en gevoel? Sluit dit dan aan bij de tekst?

7. GOED LUISTEREN

Laat de kinderen luisteren naar de cd. Is dit heel anders dan het voorlezen dat ze zelf deden? Laat de duo's specifiek luisteren naar hun eigen tekstfragment en hierover praten. Kunnen de kinderen zich nu al inbeelden hoe de voorstelling straks zal klinken, eruitzien, ...? Wat verwachten ze? Kijken ze er wel of niet naar uit, en waarom?

NA DE VOORSTELLING

INSTAP: KLASGESPREK

Hou een uitgebreid gesprek met de klas over de voorstelling. Denk aan volgende vragen:

- Wat vonden jullie van de voorstelling? Wat vonden jullie grappig, triest, eng, moeilijk, ...?
 - Was de voorstelling zoals je verwacht had op basis van het boek?
 - Welke dingen waren anders? Welke waren hetzelfde?
- Verdeel de klas in groepjes en wijs elk groepje een aspect van de voorstelling toe: de verhaallijn, de thema's, de tekst, het decor, de kledij, de muziek. Elk groepje krijgt een venn-diagram (zie bijlage 4) en schrijft of tekent daarin wat eigen was aan het boek, de voorstelling en wat er gemeenschappelijk was.

1. EEN NIEUWE DIALOOG

Stel dezelfde duo's samen als voor de voorstelling. Ze mogen opnieuw hun dialoog uit 'Ans en Wilma – verdwaald' naspelen (zie opdracht 5). Doen ze het nu anders dan voor de voorstelling? Waarom wel of niet?

2. MAAK JE EIGEN VERDWAAL-VERHAAL

Stap 1: improvisatie dialoog

Zet de tafels en stoelen kriskras door het lokaal. Twee kinderen (A en B) krijgen een blinddoek om en twee andere kinderen leiden hen voorzichtig door de klas. Iedereen is zo stil mogelijk. Plots worden A en B losgelaten en staan ze er alleen voor. Ze moeten hun weg zoeken door de klas en proberen zo weinig mogelijk stoelen, tafels, banken, boekentassen of kinderen te raken. Een van de kinderen maakt het geluid van een uil. Dan moeten A en B meteen op hun plaats blijven stilstaan. Ze kunnen elkaar alleen maar horen. Ze moeten dus een gesprek voeren om met elkaar in contact te blijven. Via een gesprek zoeken ze uit waar de ander zich bevindt, wat hij voelt of ervaart en wat hij misschien van plan is. Het gesprek kan beginnen met een vraag of een vaststelling. De kinderen kunnen gedachten uitspreken, gevoelens delen, elkaar moed inspreken, ...

- Bijvoorbeeld:
- Hallo, waar ben je ergens?
 - Ik ben hier.
 - Waar is dat?
 - Bij de zee, denk ik. Ik hoor golven.
En jij, waar ben jij?
 - Op een berg of een rots. Het waait heel hard.
 - Ik ben bang ... mijn been doet pijn.
 - Ik kom naar je toe, niet huilen hoor!
 - Nee (snikt), ik huil niet ...

Stap 2: vertelkring

Zet de stoelen in een kring. Samen met de klas ga je een verhaal maken. Elk kind draagt zijn zinnetje bij. Het verhaal gaat over verdwalen. Jij geeft een beginzin, de volgende vult aan met een andere zin. Zo rijg je alle zinnen aan elkaar. In het begin schets je een situatie (waar, wanneer, met wie?), in het midden gebeurt er iets (onweer, loslopende hond, valpartij), en op het einde is er een slot (de zon schijnt, je vindt het pad, ...)

Doe de vertelkring een paar keer, telkens met een andere beginzin. Na een tijd krijgen de kinderen het stramien door en gaan ze voluit. Doe het meest geslaagde, grappige verhaal op het einde nog een keer. De kinderen moeten dus niet meer verzinnen, maar goed onthouden, heldere zinnen maken, duidelijk spreken, spannend vertellen.

Stap 3: geluidskring

Zet de stoelen in een kring. Verzamel geluiden in het groot, donker, griezelig bos. Er zijn natuurgeluiden, dierengeluiden, mensengeluiden, dag- en nachteluiden: spoken, stemmen, bomen, vogels, wind, regen, onweer, hijgen, kussen, kappen, bonken, kloppen, sissen, piepen, kreunen, kuchen, krijsen, niezen.

Ga de kring langs. Om de beurt verzint elk kind een geluid. Ze mogen hun stem gebruiken (fluiten, sissen, smakken, met de tong klappen, kreunen, zuchten), hun lichaam (klappen in je handen, kloppen op je benen of buik, vingers knippen), of zaken in de klas (stoel krast over vloer, boekentas verschuift, de deur slaat, papier scheurt, licht knippert). Doe op die manier een paar geluidsrondes zodat iedereen verschillende geluiden kan uitzoeken en proberen.

Verdeel de groep nu in twee. Groep 1 maakt geluid, jij bent dirigent (wijs aan wie een geluid mag maken). Groep 2 sluit de ogen en luistert. Geluiden kunnen herhaald worden, je kan ook aangeven of het harder of zachter moet. Na een minuut opent groep 2 de ogen en zegt wat ze ervan vonden. Dan wisselen de groepen.

Stap 4: Verdwalen in eigen klas

Zet de stoelen in een kring. Een kind gaat de klas uit. Die mag niet horen wat de rest afspreekt. Iedereen wisselt van plaats. Als het kind terug de klas in komt, met een blinddoek om, leid je hem of haar een paar keer door de kring heen en weer, en draai je hem of haar een paar keer rond. Zo weet het kind niet meer waar in de klas het zich bevindt. De rest van de klas is ondertussen doodstil. Dan begint de geluidskring opnieuw, met jou als dirigent. Na een minuut mag de blinddoek af en verzint het kind een kort verdwaalverhaal. Het baseert zich op de geluiden die het gehoord heeft. Je kan helpen door vragen te stellen: waar was je, wie was erbij, wat gebeurde er toen, ...

3. TERUG NAAR HET BOEK

De kinderen gaan nu met al hun inspiratie terug kijken naar het boek van Ans en Wilma. Geef hen een kopie van bijlage 5. Ze vullen de tekstballonnen met eigen zinnen uit een van de verdwaalverhalen die ze hoorden of maakten. Verzamel alle ingevulde bijlagen en bundel ze tot een nieuw Ans en Wilma-verdwaalverhaal. Bied het aan in de leeshoek.

4. EEN ANDER EINDE

Kunnen de kinderen een ander einde voor het boek verzinnen? Grijp terug naar het thema 'vriendschap': gaat het boek eigenlijk wel over 'verdwalen' en 'de weg terugvinden', of eigenlijk toch over iets anders? Is het eigenlijk nog wel belangrijk dat Ans en Wilma de weg terugvinden? Lees de tekst voor van de pagina waarop Wilma een broodkruimel vindt. Weten de kinderen nog wat er daarna in het boek gebeurt? En in de voorstelling? Kunnen ze nu een ander einde verzinnen? Laat hen dit tekenen, schrijven, voorlezen en/of naspelen in duo's.

Bijlage 2 – Emotiekaartjes

BLIJ

BANG

VERDRIETIG

VERLIEFD

BOOS

VERWARD

MOE

HONGERIG

ONGEDULDIG

.....

Bijlage 3 – Dialoogkaartjes

SNEL

TRAAG

LUID

STIL

HOGE STEM

LAGE STEM

STAMELEND

ZANGERIG

GEHAAST

RELAXED

Bijlage 4 – Venn-diagram

THEMA:

.....

